

MÉS PERSONES OCUPADES, PERÒ MENYS QUALITAT EN L'OCUPACIÓ, I MENYS PROTECCIÓ

En aquest número 21 de **Panorama Sociolaboral Gadeso (PSG)** hi trobareu la lectura comentada i la recomanada* d'una selecció d'estudis i informes sobre el mercat laboral publicats des del 22 de juny de 2015 -data de tancament del número anterior- i fins al 6 d'octubre de 2015, data de tancament de la tria per a la publicació d'aquest.

Com és habitual en aquesta publicació posarem especial atenció als informes que fan referència al mercat laboral de les Illes Balears, tot i que, sense menystenir la imprescindible contextualització més enllà de l'àmbit local i pararem atenció també als treballs realitzats per organitzacions i entitats d'àmbit espanyol, europeu i internacional.

En aquestes pàgines és una constant plantejar la necessitat d'analitzar l'evolució del mercat de treball des d'una perspectiva polièdrica incorporant, si més no, els aspectes quantitius, qualitius i de capacitat d'integració social. En aquest sentit, el títol d'aquest **Panorama Sociolaboral Gadeso (PSG)** "Augmenta el nombre de persones ocupades i baixa la qualitat de l'ocupació", que hem manllevat d'un estudi del prestigiós Centre d'Études et de Recherches sur les Qualifications, és molt escaient per a definir la situació del mercat laboral espanyol i il·lenc.

*Clicant sobre els enllaços (en blau i subratllats) accedireu als diferents estudis i informes

1. ELS INFORMES DE CONJUNTURA

Hem organitzat aquest primer apartat en dos blocs: El primer amb un seguit d'informes referits a fer balanç de 2014, i un segon bloc amb alguns de conjuntura de l'any 2015.

Entre els primers destaca l' Informe del [Mercado de Trabajo Estatal \(Datos 2014\)](#) que cada any publica l'Observatori de les Ocupacions del Servicio Público de Empleo Estatal (SEPE). És, sens dubte, la més completa recopilació d'informacions oficials del mercat laboral espanyol. Tot i que molt resumidament hom podria dir que el més important és: 1.- L'atur registrat presenta un descens generalitzat, més intens entre els homes i entre els joves menors de 30 anys, que entre les dones i els majors de 45 anys. No obstant això, convé posar en relleu que augmenta l'atur de molta llarga durada (més de dos anys demandant ocupació) i el de persones majors de 55 anys. 2.- L'any 2014 ha estat marcat per la disminució del nombre de persones beneficiaries de prestacions per desocupació, a causa de la prolongació del temps de permanència en atur que es ve observant al llarg d'aquests anys, amb el conseqüent esgotament del dret a les prestacions dels treballadors. 3.- L'augment de la contractació es veu matisat per la rotació, la parcialitat i la temporalitat: a) L'increment de persones contractades ha estat molt inferior al dels contractes. S'han realitzat 2,65 contractes per persona contractada. Aquest índex ha anat augmentant de forma continuada des de 2009. b) La proporció de contractes a temps parcial és superior a la que hi havia a principis de la crisi (entorn del 23%), situant-se aquest any en el 35%. c) La temporalitat en la contractació s'ha reduït lleugerament, però encara més del 90% dels contractes realitzats han estat temporals.

Lligat a aquest treball d'àmbit espanyol, el [SEPE ha publicat l'informe de 2014 del mercat de treball de les Illes Balears](#) del que cal destacar el següent: A fi de l'any, l'atur registrat presenta un descens del 8,39%, però al costat d'això, cal dir que: la estacionalitat segueix sent un dels trets que caracteritzen el mercat de treball de les illes, així, en 2014 el 48% dels contractes es van concentrar en els mesos que van d'abril a julio; el pes del col·lectiu de persones aturades de llarga durada és del 29,64% sobre el total d'atur registrat; l'any passat s'ha produït una disminució d'un 5,31%, del nombre de beneficiaris/as de prestacions per desocupació; i gairebé un de cada quatre (el 23,65%) dels treballadors i treballadores afiliats i afiliades al Regim General de la Seguretat Social ho eren a jornada parcial.

Per a finalitzar aquest primer bloc hem de comentar un document cabdal: [L' informe sobre el mercat de treball de les Illes Balears de l'any](#) que anualment ens presenta l' Observatori del Treball de les Illes Balears. Val a dir que és un llàstima que un treball com aquest, no aprofundeixi en el grau de precarietat laboral del mercat laboral illenc i que es centri gairebé en exclusiva en l'anàlisi dels aspectes quantitatius. No obstant això, paga la pena retenir les següents dades:

- L' any 2014 la població activa de les Balears es redueix un 1,4%, mentre que la inactiva augmenta un 4,6%.
- Es registra un creixement del nombre de treballadors en termes interanuals. En primer lloc, segons l'EPA, el creixement supera un punt percentual

respecte del 2013 (1,5%) i situa el nombre d'ocupats en 482.875 persones. En segon lloc, els registres de la TGSS mostren un increment més intens respecte de l'any anterior (3,2%), amb un total de 410.635 persones afiliades.

- El 75,7% dels treballadors i treballadores de les Balears s'inclouen en el règim general. El perfil majoritari dels afiliats és el d'un home (52,9%), de 25 a 54 anys (79,3%), i de nacionalitat espanyola (83,3%).
- Les persones que treballen a jornada parcial creixen més que les que ho fan a jornada completa.
- Segons les dades de l'EPA, l' 11,1% de les llars de Balears tenen tots els seus membres en situació d'atur, percentatge set dècimes per sota del de l'any 2013.
- La relació entre educació i ocupació és directa: com més educació més ocupació. Així, la taxa d'ocupació dels treballadors amb estudis primaris és del 17,9%, mentre que en el cas de les persones amb estudis superiors és del 73,1%.

En el segon bloc d'informes de conjuntura incloem tres treballs. El primer és la revista de [Conjuntura econòmica de les Illes Balears](#) de juliol 2015, editada per la Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears. En aquesta publicació allò més interessant és la monografia sobre Estat actual dels principals indicadors de l'estratègia Europa 2020 a les Illes Balears, amb la que es pot concloure que aquest indicadors son manifestament millorables.

Com a segon incloem un [informe d'àmbit estatal del primer trimestre de 2015 elaborat per Secretària d'estat d'ocupació](#). És un bon treball per contextualitzar la situació del mercat de treball de Balears en el conjunt d'Espanya. De l'abundant informació que conté, fem la següent selecció: a) A Balears creix l'ocupació en un context de fort creixement de la població assalariada a temps parcial. b) Disminueix l'atur (tant registrat com a estimat) en un context en el qual es manté una considerable població inactiva desanimada i un fort descens de la taxa de protecció per desocupació. c) Segueix la bretxa salarial per gènere, i la diferència salarial home/dona se situa en un 24%.

En aquesta apartat no pot faltar la publicació ***Temes socioeconòmics Gadeso*** que en aquesta ocasió son dos: [L'anàlisi de l'EPA del segon trimestre de 2015](#) amb el contundent títol de "Un poc més d'ocupació a canvi de molta més precarietat", i el que analitza les dades de 2015 del Directori Central d'Empreses (DIRCE) i que permet concloure que [es mantenen els dèficits estructurals del teixit empresarial de les Illes Balears](#).

Acabam amb un [bolletí de la consultora Aempleo](#) en el qual es posa èmfasi en la ralentització del ritme de creació d'ocupació en el segon semestre de l'any i en la baixada de la protecció per desocupació.

2.- INFORMES MONOGRÀFICS

La població jove té un rellevant protagonisme en aquest apartat de monografies car l'Observatori del Treball de les Illes Balears ha publicat l'informe [Els joves en el mercat de treball de les Illes Balears Any 2014](#) del que cal subratllar que es manté la tendència a la baixa del nombre de joves actius (que treballen o cerquen feina) alhora que entre els que treballen augmenta la taxa de temporalitat que s'enfila fins al 48,7%. La situació dels joves en el mercat laboral illenc es pot contextualitzar amb el seguit de dades que ens proporciona l'[Informe del Mercado de Trabajo de los Jóvenes \(2014\)](#) elaborat per l'Observatori de les Ocupacions del SEPE.

Igualment, el SEPE ha publicat els informes corresponents a l'any 2014 dels relatius a [dones](#), [estrangers](#), [persones amb discapacitats](#) i [majors de 45 anys](#).

Passant a una altra temàtica, recomanem l'estudi de la Fundació Bancaixa i l'Ivie, titulat [La Geografia del Capital Humà a Espanya](#). Aquest document és una monografia que analitza la distribució territorial del capital humà a escala regional i local, i reflecteix els canvis experimentats en els nivells i concentracions de capital humà a Espanya en l'última dècada, prenent com a referència les dades procedents del Cens de Població i Habitatge 2011 de l'INE, publicats en 2013.

Seguim amb l'informe anual de la consultora multinacional [Randstad sobre tendències en matèria de salari, beneficis socials i entorn de treball](#), una de les conclusions més interessants és que els desafiaments més importants en Recursos Humans per a l'any 2015 són augmentar el rendiment, conservar als professionals més productius, i atreure el talent. Una conclusió que sembla coherent amb el fet que 1 de cada 8 directius espanyols té dificultats per trobar talent, segons l'estudi ManpowerGroup sobre [Escasez de Talento](#), amb el que acabem aquest apartat.

3.- INFORMES SECTORIALS

Com informe sectorial incloem únicament [l'IMPACTUR 2014 \(Estudi de l'Impacte Econòmic del Turisme\)](#) elaborat per Exceltur. Aquest document, com és habitual, inclou un capítol dedicat a l'ocupació en el que, com principal conclusió s'afirma que a les Illes Balears la xifra de llocs de treball generats de manera directa i indirecta per l'activitat turística en l'arxipèlag és de 150.346 persones l'any 2014, un 3,1% per sobre dels nivells de 2013 %, i representant el 32,0% de l'ocupació total.

4.- INFORMES DE PERSPECTIVES

En aquesta ocasió presentem un apartat prou complet d'informes de perspectives: El de [previsions de la CEOE de juny de 2015](#), el de [Perspectives d'Ocupació 2015 de la OCDE](#), el d'[Avanç de Mercat Laboral d' Aempleo](#), [l'Estudi Manpower de projecció de l'ocupació per al quart trimestre de 2015](#), [l'Informe de Diagnòstic per a 2015 de la OCDE](#) i les [Perspectives turístiques i el conjunt de l'any d'Exceltur](#).

Tots aquests informes, d'una manera o d'una altra, conclouen que les perspectives d'ocupació milloren lentament, però que aquesta millora va associada a un empitjorament de la qualitat de l'ocupació. En paraules de l' OCDE, "**milions de persones corren el risc de quedar atrapades en el nivell inferior de l'escala d'ingressos**".

5.- INFORMES ESTRUCTURALS & ESTRATÈGICS

En aquest número de **Panorama Sociolaboral Gadeso** estrenem aquest apartat d'informes i treballs relacionats amb qüestions estructurals i/o estratègiques dels mercats laborals. Ho fem amb dos treballs prou importants.

1.- El de la gran patronal espanyola CEOE que sota el títol [Singularidades socioeconómicas del mercado laboral español](#), culpa l'activitat econòmica i al teixit productiu, més que a les normes laborals, de les disfuncions i rigideses del mercat laboral espanyol.

2.- Una publicació de la Fundación de Estudios Financieros que, amb el suggerent títol de [Acabar con el paro ¿Queremos? ¿Podremos? Una propuesta analítica sobre la ocupación y el empleo en España](#) ens parla, des d'una òptica molt neoliberal, de "l'anomalia laboral espanyola" i fa un seguit de propostes per la superació d'aquesta "anomalia"

6.- INFORME RECOMANAT

És habitual que **PSG** suggerís la lectura d'uniforme d'àmbit estatal, europeu o internacional que tingui relació directa o indirecta amb el món laboral i que, per les raons que siguin, no s'ha inclòs en els apartats anteriors d'aquesta publicació. En aquesta ocasió recomanem el Dossier inclòs a la publicació "Informe Mensual" de "la Caixa" del mes de setembre d'enguany amb el títol genèric de [Políticas para activar el mercado laboral](#).

7 - CONCLUSIONS I OPINIÓ DE LA FUNDACIÓ GADESO

→ La primera conclusió és obvia: La situació dels mercats laborals, en general i del de les Illes Balears en particular, ve caracteritzada per un creixement del nombre de persones amb ocupació i d'un fort deteriorament de la qualitat de la dita ocupació. El Centre d'Études et de Recherches sur les Qualifications (Céreq) que sempre sol encertar en els diagnòstics de les tendències laborals europees afirma sense embuts que [Augmenta l'ocupació i baixa la qualitat de l'ocupació](#).

- La segona característica de la situació laboral actual és una progressiva baixada de la cobertura de protecció a les persones en atur. I alhora, l'atur de llarga i molt llarga durada es presenta com un problema sagnant de cohesió social [arreu de la UE](#). Cal donar una solució a aquestes persones abans que la inocupabilitat y marginació social no siguin irreversibles.
- Cal fer polítiques integrals d'ocupació juvenil i acabar amb les precarietats associades a l'ocupació-desocupació juvenil, tal com posa de manifest un recent [informe de l'OCDE](#).
- Des de ***Panorama Sociolaboral Gadeso*** i ***Temes Socioeconòmics Gadeso*** hem advertit en bastants ocasions que les darreres reformes de les normes laborals espanyoles han provoca el sorgiment de nous perfils de precarietats laborals i socials, com ara, les persones contractades a temps parcial no desitjat o els autònoms forçats. En l'immediat haurem d'incorporar a aquestes noves precarietats la problemàtica dels [becaris](#) i dels treballadors i treballadores afectats per [processos d'externalització](#).
- De la baixa qualitat en l'ocupació hem passat a la pura pobresa laboral. Valgui com a exemple d'aquesta situació la dada inclosa a la [Memòria de 2014 de Càritas Española](#): “El 53% de les persones que acudeixen a Càrites viuen en llars en els quals hi ha algun membre de la llar que està treballant. Això implica que l'accés a l'ocupació no sembla oferir la suficient protecció davant la pobresa o l'exclusió social”.